

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองสิ้นสุด โครงการวิจัยเร่งด่วน ปีงบประมาณ 2557

1. ชุดโครงการวิจัย : การพัฒนาองค์ความรู้การผลิตพืชผักตามมาตรฐานการส่งออก โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม ราชบุรี และปทุมธานี
2. โครงการวิจัย : การพัฒนาองค์ความรู้การผลิตพืชผักตามมาตรฐานการส่งออก โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม ราชบุรี และปทุมธานี
- กิจกรรมที่ 3 : โครงการวิจัยการถ่ายทอดระบบการผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก
- กิจกรรมที่ 3.3 : การฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตพืชผักให้มีคุณภาพ
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) : การถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการโรงคัดบรรจุพืชผักจังหวัดนครปฐม
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ): The knowledge management packing vegetables in Nakhon Pathom.
4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง	: นายทอม เตียะเพชร	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5
ผู้ร่วมงาน	: นายเพทาย กาญจนเกษร	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม
	: นายอดุลย์รัตน์ แคล้วคลาด	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม
	: นางสาวสุภัค แสงทวี	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม
	: นางศิริจันทร์ อินทร์น้อย	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม

5. บทคัดย่อ

การถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการโรงคัดบรรจุพืชผักจังหวัดนครปฐม ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม ระหว่างเดือนตุลาคม 2555 – เดือนกันยายน 2557 เพื่อถ่ายทอดระบบการผลิตในโรงคัดบรรจุของ ศวพ.นครปฐม โดยเน้นการถ่ายทอดการพัฒนากระบวนการผลิตที่ดี (GMP) โรงคัดบรรจุต้นแบบของกรมวิชาการเกษตรและโรงคัดบรรจุของเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบการผลิตที่ดี (GMP) ของกรมวิชาการเกษตรให้แก่บุคลากรของหน่วยงานราชการ และบุคลากรในโรงคัดบรรจุของเอกชน ตลอดจนกลุ่มเกษตรกรทั่วไป เพื่อให้สามารถจัดการและควบคุมการผลิตผักสดให้สอดคล้องกับระบบมาตรฐานสากล โดยเฉพาะมาตรฐานของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป โดยเริ่มจากการศึกษาเส้นทางการผลิต (Process line) ของการผลิตผักสด พร้อมทั้งจัดทำผังการผลิตและแผนภูมิการผลิตของผักสดแต่ละชนิดพร้อมกับเอกสารตามระบบการจัดการด้านความปลอดภัยอาหาร โดยได้ทำการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติงานภายในโรงคัดบรรจุห้างหุ้นส่วนจำกัด ชัชวาล อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต แอนด์ แพ็กเกจจิ้ง

บริษัท ไทยเวิลด์ อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด และบริษัท สวิฟท์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม และนักวิชาการเกษตรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม เกี่ยวกับศัตรูพืชกักกันและการควบคุม การใช้เครื่องอัลตราโซนิกส์สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรในการล้างผักให้ปลอดภัย จำนวน 1 ครั้ง ในปี 2556 ณ ศวพ.นครปฐม มีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจำนวน 120 ท่าน และ ครั้งที่ 2 ในปี 2557 ณ ศวพ.ราชบุรี จำนวน 100 ท่าน

6. คำนำ

การส่งออกผักและผลไม้สดไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ถือเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ ช่วงปีที่ผ่านมาผักและผลไม้สดประสบปัญหาถูกประเทศผู้ค้าแจ้งเตือนเกี่ยวกับสารเคมีตกค้างเกินค่ามาตรฐาน การปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูพืช ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่ออนาคตการส่งออกพืชผักของไทย ที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันทั้งภาครัฐเอกชนและเกษตรกร ปัจจุบันแต่ละประเทศได้กำหนดมาตรฐานอาหารปลอดภัย เพื่อควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตรที่นำเข้า และเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคภายในประเทศ (ปิยะมาศ และคณะ, 2554) ซึ่งประเทศไทยเองไม่ได้นิ่งนอนใจ ในปี 2554 กรมวิชาการเกษตรได้ออกประกาศกำหนดมาตรการควบคุมพิเศษการส่งออกผักและผลไม้สดไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป นอร์เวย์ และสมาพันธรัฐสวิส (กรมวิชาการเกษตร, 2554) เพื่อแก้ปัญหาการตรวจพบศัตรูพืชติดไปกับสินค้าที่ส่งออกจากประเทศไทย ขณะนี้มีโรงคัดบรรจุผักผลไม้ที่ผ่านการพิจารณาตามหลักเกณฑ์มาตรการการควบคุมพิเศษ และได้ส่งออกพืชผักสดแล้ว 15 บริษัท เช่น โรงคัดบรรจุ ของ บริษัท สวิฟท์ จำกัด โรงคัดบรรจุ ของ บริษัท ไทยเวิลด์ อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด โรงคัดบรรจุ ของ หจก.ชัชวาล อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต แอนด์ แพคเกจจิ้ง เป็นต้น ทั้งนี้จากผลการประชุมหารือของท่านปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) และผู้ประกอบการนำเข้าผักไทย และร้านอาหารไทยในยุโรป เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2555 ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงบรัสเซลส์ เพื่อรับฟังสถานการณ์ปัญหา และอุปสรรคในการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทยไปยังประเทศต่างๆ ในสหภาพยุโรป พบว่าสินค้าผักสดมีวางขายในตลาดสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เบลเยียม และ เนเธอร์แลนด์ น้อยมาก ราคาขาย กิโลกรัมละ 15 – 20 ยูโร ในขณะที่ราคาผักสดในประเทศไทย ราคา กิโลกรัมละ 1 – 2 ยูโรเท่านั้น ดังนั้นจากการตระหนักถึงปัญหาดังที่กล่าวมา จึงจำเป็นต้องการมีถ่ายถอดและเผยแพร่องค์ความรู้ในการจัดการโรงคัดบรรจุให้แก่บุคลากรของภาครัฐ ภาคเอกชนและเกษตรกรต่าง ๆ ให้เข้าใจถึงระบบการผลิตที่ได้มาตรฐานส่งออก

7. วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

- 1.เอกสารประกอบการฝึกอบรม ได้แก่ การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช, การจัดการระบบมาตรฐานการผลิตที่ดี (GMP)
- 2.โรงคัดบรรจุพืชผักและผลไม้สด สำหรับการศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติ

3. สื่อนำเสนอเพื่อจัดนิทรรศการ การผลิตในโรงคัดบรรจุพีชและผลไม้อื่นๆ
4. วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการจัดฝึกอบรม

วิธีการ

ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติงานภายในโรงคัดบรรจุห้างหุ้นส่วนจำกัด ชัชวาล อิมพอร์ต เอ็กชพอร์ต แอนด์ แพ็กเกจจิ้ง บริษัท ไทยเวลorld อิมพอร์ต เอ็กชพอร์ต จำกัด และบริษัท สวิฟท์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม และนักวิชาการเกษตรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม เกี่ยวกับศัตรูพืชที่ชุกกักกันและการควบคุมการใช้เครื่องอัลตราโซนิคส์สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรในการล้างผักให้ปลอดภัย รวมถึงการจัดทำเอกสารและสื่อเผยแพร่ต่าง ๆ

ระยะเวลา เริ่มต้น ตุลาคม 2555 สิ้นสุด กันยายน 2557

สถานที่ดำเนินการ โรงคัดบรรจุพีชผัก ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติงานภายในโรงคัดบรรจุห้างหุ้นส่วนจำกัด ชัชวาล อิมพอร์ต เอ็กชพอร์ต แอนด์ แพ็กเกจจิ้ง บริษัท ไทยเวลorld อิมพอร์ต เอ็กชพอร์ต จำกัด และบริษัท สวิฟท์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม และนักวิชาการเกษตรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม เกี่ยวกับศัตรูพืชที่ชุกกักกันและการควบคุมการใช้เครื่องอัลตราโซนิคส์สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรในการล้างผักให้ปลอดภัย รวมถึงการจัดทำเอกสารและสื่อเผยแพร่ต่าง ๆ จำนวน 1 ครั้ง ในปี 2556 ณ ศวพ.นครปฐม มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 120 ท่าน และครั้งที่ 2 ในปี

ภาพที่ 1 แสดงการฝึกอบรมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โรงคัดบรรจุพืชผักเพื่อการส่งออกที่ ศวพ.นครปฐม

ภาพที่ 2 แสดงการฝึกอบรมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่โรงคัดบรรจุพืชผักเพื่อการส่งออกที่ ศวพ.ราชบุรี

ภาพที่ 3 เอกสารคู่มือคุณภาพ และระเบียบวิธีปฏิบัติของโรงคัดบรรจุ ศวพ.นครปฐม

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการโรงคัดบรรจุพืชผักจังหวัดนครปฐม เพื่อถ่ายทอดระบบการผลิตในโรงคัดบรรจุของ ศวพ.นครปฐม โดยเน้นการถ่ายทอดการพัฒนากระบวนการผลิตที่ดี (GMP) โรงคัดบรรจุต้นแบบของกรมวิชาการเกษตรและโรงคัดบรรจุของเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบการผลิตที่ดี (GMP) ของกรมวิชาการเกษตร ช่วยให้บุคลากรของหน่วยงานราชการ และบุคลากรในโรงคัดบรรจุของเอกชน ตลอดจนกลุ่ม

เกษตรกรทั่วไป ได้รับความรู้ในการจัดการและควบคุมการผลิตผักสดให้สอดคล้องกับระบบมาตรฐานสากล โดยเฉพาะมาตรฐานของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปได้ และช่วยยกระดับคุณภาพของสินค้าทางด้านพืช

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์:

1. นำผลงานวิจัยถ่ายทอดให้เกษตรกรในพื้นที่ที่ทำการผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก
2. นำผลงานวิจัยที่ได้จัดทำเป็นเอกสารทางวิชาการแนะนำเผยแพร่ในงานคลินิกเกษตร และงานจังหวัดนครปฐมพบประชาชน
3. นำผลงานวิจัยนำเสนอในการประชุมวิชาการประจำปี ของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5
4. นำผลงานวิจัยเรื่องเต็มนำเสนอในรายงานประจำปีของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม

11. เอกสารอ้างอิง :

กรมวิชาการเกษตร. 2554. การจัดการผักและผลไม้สดเพื่อการส่งออกไปสหภาพยุโรป. สำนักวิจัยและพัฒนา
วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ
ปิยะมาศ โสมภีร์, อรวรรณ ฉัตรสีรุ่ง และสมพร ชุนท์ลือชานนท์, 2554. การใช้มูลวัวหมักเพื่อลดการปนเปื้อน
เชื้อ *Escherichia coli* ในการผลิตผักซีฟรัง และสะระแหน่เพื่อการส่งออก. ใน เรื่องเต็มการประชุม
วิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49 : สาขาพืช, กรุงเทพฯ. หน้า 17-23 (659 หน้า).